

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Betrokkenheid Provinciale Staten bij provinciale rol in nationale regie op de RO	TELEFOONNUMMER	+31650003555
		E-MAILADRES	linda.hindriks@provincie-utrecht.nl
DATUM	18-10-2022	DOMEIN/OPGAVE	SLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1541233207-1	TEAM	SRO
VAN	Linda Hindriks	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
NUMMER PS	PS2022RGW		
BIJLAGEN	Geen		

Geachte leden van het Presidium en Provinciale Staten,

Essentie/samenvatting

Het Rijk neemt een sterkere nationale regierol in de ruimtelijke ordening (RO). Daarbij bouwt het Rijk inhoudelijk voort op de bestaande Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en lopende Rijk-regiosamenwerkingen in NOVI-gebieden en aan regionale verstedelijkingsstrategieën (voortaan NOVEX-gebieden genoemd). De grootste inhoudelijke veranderingen worden verwacht ten aanzien van nationale opgaven en doelen voor water, bodem, landbouw, natuur en energie. Deze Statenbrief beschrijft welke rol is weggelegd voor Utrecht in de sterkere nationale regie op de RO en hoe we die als provincie willen invullen. En wordt een voorstel gedaan over hoe en wanneer uw Staten hierbij worden betrokken. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in betrokkenheid van Provinciale Staten bij de provinciale/regionale uitwerkingen van Nationale Programma's, de ruimtelijke regie provincie Utrecht (ruimtelijke puzzel provincie Utrecht) en interbestuurlijke samenwerking aan Utrechtse NOVEX-gebieden (gebiedsgerichte regie). Met deze Statenbrief wordt invulling gegeven aan het verzoek van het Presidium d.d. 27 mei 2022.

Sterkere nationale regie in de RO

De ruimte in Nederland is schaars, terwijl de ruimtelijke opgaven in ons land groot zijn. Omvangrijke, urgente en complexe ruimtelijke opgaven zoals de staat van het bodem- en watersysteem, de kwaliteit van de natuur, de transitie van de landbouw, de verduurzaming van de energievoorziening en het oplossen van het woningtekort hebben allemaal grote ruimtelijke impact. Daarom neemt het Rijk een sterkere nationale regierol in de RO. Het Rijk gaat de geldende NOVI de komende jaren op twee manieren een stap verder brengen. Allereerst door waar nodig nationale structurerende en richtinggevende keuzes toe te voegen via meer dan 20 sectorale Nationale Programma's. Daarnaast door over te gaan tot (snellere) uitvoering van de NOVI via de programma's NOVEX (executiekraacht NOVI) en Mooi Nederland. Met deze laatstgenoemde twee programma's geeft het Rijk helderheid over proces en planning en een impuls aan de ruimtelijke kwaliteit. Dit moet uiteindelijk leiden tot nieuw nationaal ruimtelijk beleid in een aangescherpte NOVI in 2024. Portefeuillehouder Van Essen heeft u eerder al geïnformeerd over de Ruimtelijke Ordeningsbrief (RO-brief), de programma's NOVEX en Mooi Nederland via respectievelijk een Statenbrief (d.d. 7 juni 2022) en een Statenmemo (d.d. 11 juli 2022).

Rol van de provincie Utrecht

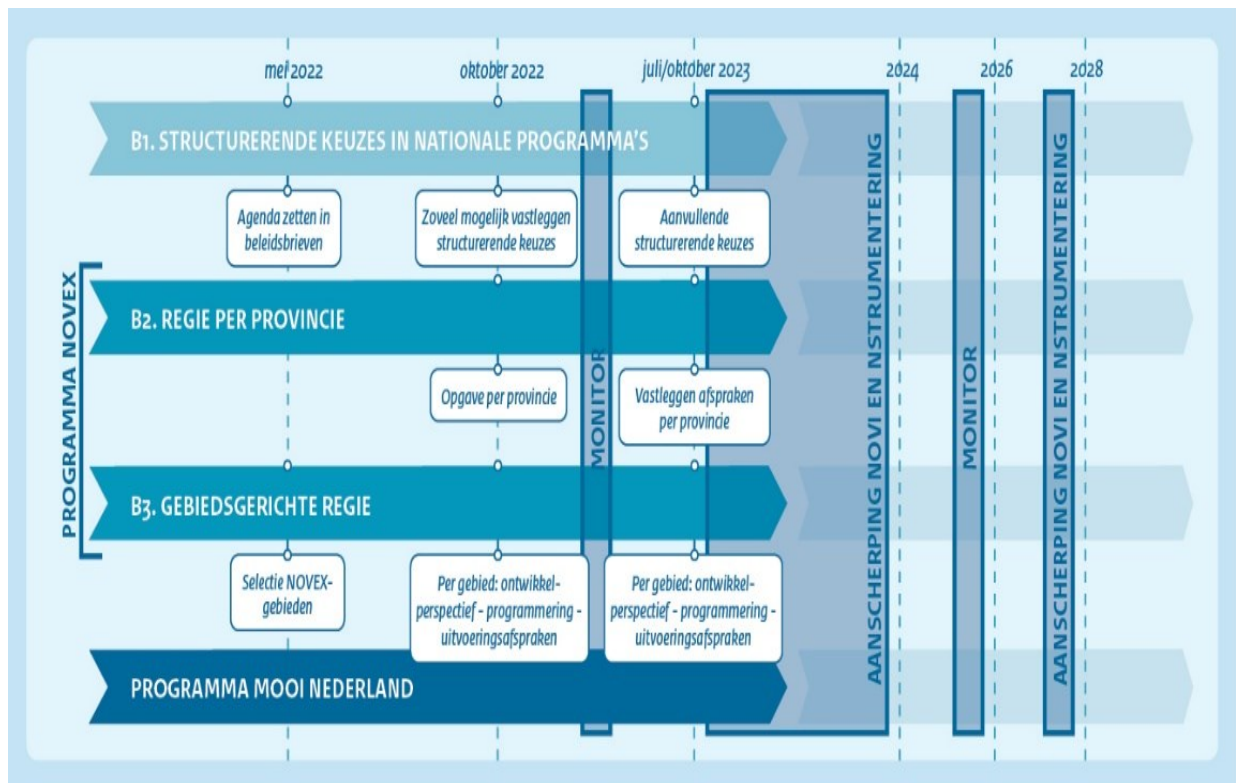
Binnen de sterkere nationale regierol in de RO is een grote rol voor provincies weggelegd. Dit betekent voor de provincie Utrecht dat zij door het Rijk is/wordt gevraagd om:

1. Voor een aantal Nationale Programma's (zoals Landelijk Gebied, Energiehoofdstructuur, Regionale Energiestrategieën (RES), Werklocaties, MIRT en Woningbouw) provinciale/regionale uitwerkingen te maken van de (ruimtelijke) betekenis van nationale opgaven en doelen binnen het provinciale grondgebied.
2. Nationale opgaven en doelen uit de Nationale Programma's ruimtelijk te vertalen, (waar mogelijk) in te passen en te combineren met de opgaven uit de Omgevingsvisie provincie Utrecht. Dit wordt door het Rijk 'Ruimtelijke regie provincie Utrecht (ruimtelijke puzzel provincie Utrecht)' genoemd.
3. Samen met het Rijk, gemeenten en waterschappen ontwikkelperspectieven, uitvoeringsprogramma's en regionale investeringsagenda's voor de NOVEX-gebieden Het Groene Hart, Utrecht-Amersfoort en Arnhem-Nijmegen-Foodvalley op te stellen die (deels) in de provincie Utrecht liggen. Dit wordt door het Rijk 'Gebiedsgerichte regie in Utrechtse NOVEX-gebieden' genoemd.

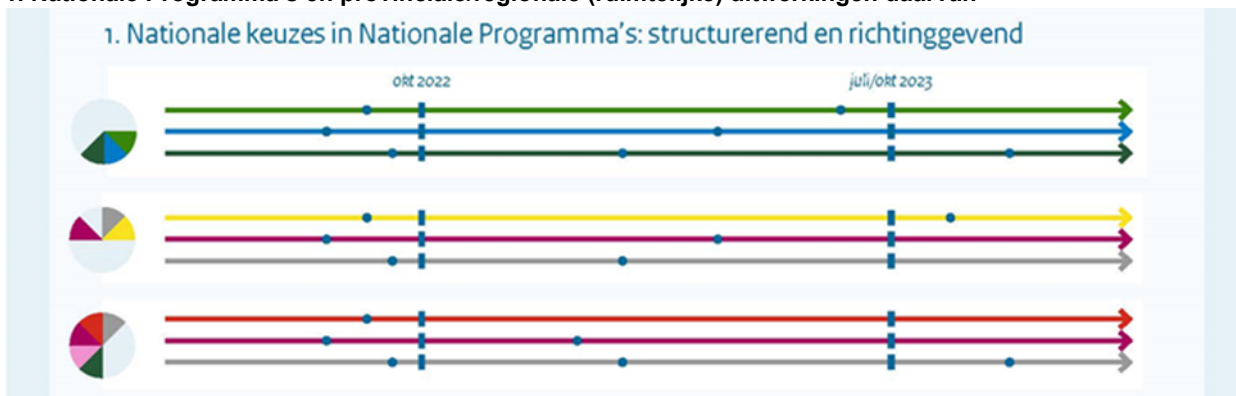
Deze drie sporen worden in onderstaande paragrafen verder toegelicht.

Daarnaast is de provincie Utrecht aan zet om gemeenten en waterschappen te betrekken. Hoe dit proces er precies uit gaat zien, is nog in ontwikkeling. Het uitgangspunt hierbij is dat de afstemming met gemeenten en waterschappen zoveel mogelijk plaatsvindt via de bestaande samenwerkingstrajecten o.a. aan regionale/provinciale uitwerkingen van Nationale Programma's en binnen de Utrechtse NOVEX-gebieden.

Het totale proces van de sterkere nationale regie in de RO en de rol die daarin door het Rijk aan de provincie Utrecht wordt gevraagd, ziet er op hoofdlijnen uit als in onderstaande afbeelding. Hierbij moet worden opgemerkt dat het Rijk oorspronkelijk op 1 oktober 2022 een startpakket naar de provincie Utrecht zou sturen, met vragen over het ruimtelijk inpassen van nationale opgaven en doelen uit de Nationale Programma's. Het verzenden van het startpakket door het Rijk aan de provincie Utrecht is vertraagd. Naar verwachting ontvangen we begin december het startpakket.

1. Nationale Programma's en provinciale/regionale (ruimtelijke) uitwerkingen daarvan

Betrokkenheid Provinciale Staten Utrecht

Uw Staten worden door de verantwoordelijke portefeuillehouder betrokken bij beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming over de afzonderlijke provinciale (ruimtelijke) uitwerkingen van Nationale Programma's:

- Gedeputeerde Van Essen: 'Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat' en eventueel start projectbesluit windenergie i.h.k.v. de [Tussenbalans RES](#).
- Gedeputeerde Van Muilekom: Randvoorwaardelijk bod provincie Utrecht over aandeel in nationale woningbouwopgave en 'Regionale woondeals'.
- Gedeputeerde Sterk: Doorwerking keuzes Water en Bodem Sturend in provinciaal omgevingsbeleid en gebiedsprogramma's, Integraal Provinciaal Gebiedsprogramma Landelijk Gebied Utrecht, 'Strategische bosbeleid. Meer en beter bos voor Utrecht'.
- Gedeputeerde Strijk: Inventarisatie benodigde behoefte werklocaties provincie Utrecht tot 2030/2032, Versnellingsafspraken woningbouw en mobiliteit en Afspraken bij Bestuurlijk Overleg MIRT Noordwest over ontsluiting grootschalige NOVEX-woningbouwgebieden (samen met gedeputeerde Van Essen).

De nationale structurerende en richtinggevende keuzes m.b.t. nationale opgaven en doelen krijgen vorm en uitvoering in Nationale Programma's. Deze zijn ondergebracht bij verschillende ministeries en bewindspersonen. Vanuit de afzonderlijke Nationale Programma's worden vragen geformuleerd aan de provincies over het ruimtelijk vertalen van de nationale opgaven en doelen. Deze vragen worden (zoveel mogelijk) gebundeld in startpakketten die de provincies begin december 2022 van het Rijk ontvangen (zie gebiedsgerichte regie provincie Utrecht). Op latere momenten zullen er (waarschijnlijk) nog aanvullende vragensets komen.

Voor een aantal van deze Nationale Programma's is aan de provincie Utrecht al gevraagd om daar provinciale/regionale (ruimtelijke) uitwerkingen voor te maken. In onderstaande tabel zijn de Nationale Programma's en gevraagde provinciale uitwerkingen daarvan gerangschikt onder de drie inhoudelijke perspectieven uit de RO-brief: 'perspectief voor landbouw en natuur', 'ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie' en 'leefbare steden en regio's'. De draagkracht van het bodem- en watersysteem is sturend voor ruimtelijke vraagstukken in alle drie de perspectieven. Milieu, erfgoed en defensie zijn overkoepelende thema's met relaties in alle drie de perspectieven.

Tabel 1: overzicht van Nationale Programma's en provinciale/regionale uitwerkingen

Inhoudelijk perspectief/thema uit RO-brief	Nationaal Programma	Provinciale/regionale uitwerking
Water en bodem sturend	Water en Bodem Sturend (incl. bodem en ondergrond).	n.n.b
Water en bodem sturend	Nationaal Waterprogramma (incl. Integraal Riviermanagement)	Provinciale uitwerking in Bodem- en waterprogramma 2022-2027 waaronder de regionale uitwerking van de Kader Richtlijn Water (vastgesteld door PS op 9 februari 2022).

Perspectief 1 – Natuur en landbouw	Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) (Perspectief voor Landbouw wordt mogelijk geïntegreerd)	Integraal Provinciaal Gebiedsprogramma Landelijk Gebied Utrecht (opgaven, doelen en maatregelen voor natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat) (door Rijk gevraagde opleverdatum: 1 juli 2023)
Perspectief 1 – Natuur en landbouw	Perspectief voor Landbouw (wordt mogelijk geïntegreerd bij NPLG)	n.n.b
Perspectief 1 – Natuur en landbouw	Natuur/agenda Natuurinclusief	Provinciale uitwerking landelijke Bossenstrategie: 'Strategische bosbeleid. Meer en beter bos voor Utrecht' (vastgesteld door Provinciale Staten op 11 mei 2022)
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie	Energiehoofdstructuur (incl. Nationaal Plan Energiesysteem)	Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat (PMIEK) Utrecht (door Rijk gevraagde opleverdatum: 1 juli 2023)
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie	Infrastructuur Duurzame Energie (PIDI)	
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie	Regionale Energiestrategieën (RES)	Eventueel start projectbesluit windenergie i.h.k.v. Tussenbalans (na PS verkiezingen)
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie	Werklocaties, ruimte voor economische activiteit	Inventarisatie benodigde behoefte werklocaties provincie Utrecht tot 2030/2032 (inventarisatie gereed september 2022)
Perspectief 2 – Ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie	Circulaire economie	n.n.b
Perspectief 3 – Leefbare steden en regio's	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)	<ul style="list-style-type: none"> Eerste tranche versnellingsafspraken woningbouw en mobiliteit: Nieuwegein, Soesterberg, Utrecht, Veenendaal en Woerden (BO Leefomgeving Noordwest d.d. 20 juni 2022) Tweede tranche versnellingsafspraken woningbouw en mobiliteit: inzet op Amersfoort, Bunnik, Houten en Stichtse Vecht (BO MIRT Noordwest d.d. 11 november 2022) Afspraken ontsluiting grootschalige NOVEX-woningbouwgebieden Utrecht Groot Merwede, Spoor- en A1-zone Amersfoort en Foodvalley (BO MIRT Noordwest d.d. 11 november 2022)
Perspectief 3 – Leefbare steden en regio's	Woningbouw	Definitief randvoorwaardelijk bod provincie Utrecht over aandeel in nationale woningbouwopgave. Ondertekening bestuurlijke afspraken d.d. 13 oktober 2022. Uitwerking in regionale woondeals U10, Amersfoort en Foodvalley eind 2022 met beperkte uitloop in januari 2023.
Perspectief 3 – Leefbare steden en regio's	Groen in en om de Stad	n.n.b
Perspectief 3 – Leefbare steden en regio's	Gezonde en Groene Leefomgeving	n.n.b
Overkoepelende thema's	Nationaal Milieuprogramma	n.n.b
Overkoepelende thema's	Luchtkwaliteit	n.n.b
Overkoepelende thema's	Geluid	n.n.b

Overkoepelende thema's	Erfgoed	n.n.b
Overkoepelende thema's	Defensie	n.n.b

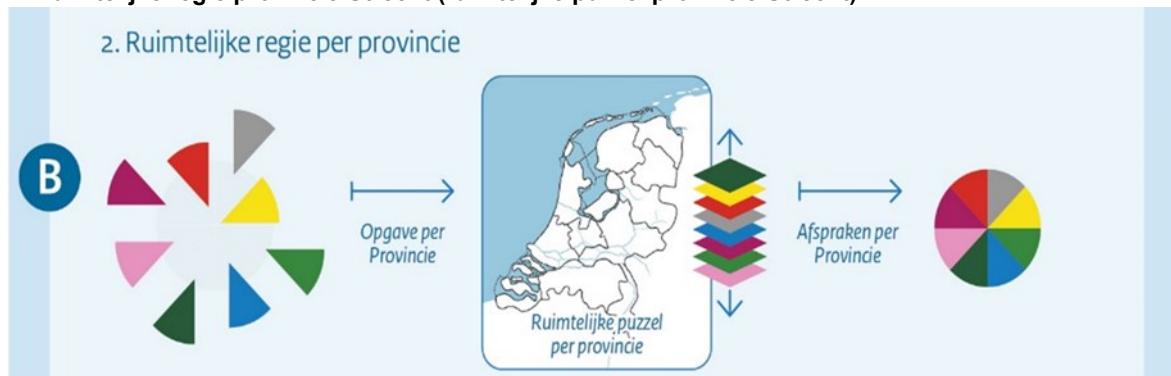
Nationale Programma's als 'Circulaire economie', Groen in en om de Stad' en 'Gezonde en Groene Leefomgeving' hebben (nog) niet aan de provincie Utrecht gevraagd om provinciale/regionale uitwerkingen te maken. Vragen over het ruimtelijk vertalen van de nationale opgaven en doelen uit deze Nationale Programma's volgen in het begin december 2022 te ontvangen startpakket. Vanuit de provinciale programma's 'Circulaire economie', 'Groen Groeit Mee' en 'Gezonde Leefomgeving' ligt er al veel informatie om de aanstaande vragen van het Rijk te beantwoorden. Provincie Utrecht heeft er alle belang bij om samen met deze Nationale Programma's op te trekken en afspraken te maken, omdat het ruimtelijke vraagstukken betreft die een belangrijke plek in de (uitvoering van de) Omgevingsvisie provincie Utrecht hebben.

Voorbeeld van een provinciale/regionale uitwerking van een Nationaal Programma: randvoorwaardelijk bod provincie Utrecht over aandeel in nationale woningbouwopgave

Vanuit het Programma Woningbouw (ministerie van BZK) is aan de provincie Utrecht gevraagd om afspraken te maken over het provinciale aandeel in de nationale woningbouwopgave. Voor de te maken afspraken hebben wij een concept bod opgesteld. Op 31 mei hebben wij het concept bod aangeboden aan het ministerie van BZK. Vervolgens is een reality check uitgevoerd om inzicht te geven in de haalbaarheid van de plannen en de benodigde randvoorwaarden. Mede op basis daarvan is het definitieve bod door GS op 27 september 2022 vastgesteld waarbij nadrukkelijk is aangegeven welke randvoorwaarden ingevuld moeten worden om tot realisatie te komen. Dit als tussenstap naar de nog af te sluiten regionale woondeals. Deze worden naar verwachting in de periode tot eind 2022 met beperkte uitloop naar januari 2023 opgesteld.

We zijn bij het bod uitgegaan van de plannen die er liggen en waar in de provincie overeenstemming over is met gemeenten en regio's (gebaseerd op de afspraken in het kader van regionaal programmeren). Het bod past daarmee in de provinciale kaders/beleid.

2. Ruimtelijke regie provincie Utrecht (ruimtelijke puzzel provincie Utrecht)

Betrokkenheid Provinciale Staten Utrecht

Provinciale Staten worden op gezette tijden betrokken bij het proces van de ruimtelijke puzzel. Het is op dit moment nog niet aan te geven wanneer dat is, omdat er vanuit het Rijk nog niet duidelijkheid is gegeven over de inhoud van het startpakket en of het beoogde oplevermoment op 1 juli 2023 gehandhaafd blijft.

Om zeker te zijn of alle nationale opgaven en doelen uit de Nationale Programma's daadwerkelijk ruimtelijk binnen ons land passen, vraagt het Rijk aan de 12 provincies om in de periode tot 1 juli 2023 deze ruimtelijk te vertalen, (waar mogelijk) in te passen en te combineren met opgaven uit de provinciale Omgevingsvisies (ruimtelijke puzzel per provincie). Het Rijk legt begin december 2022 in een startpakket aan de provincie Utrecht vragen m.b.t. de ruimtelijk in te passen nationale opgaven en doelen voor. Dit is inclusief de Nationale Programma's waarvoor de provincie Utrecht al gevraagd is om provinciale/regionale (ruimtelijke) uitwerkingen te maken. In dit proces waarin

de verschillende nationale opgaven en doelen en opgaven en keuzes uit de Omgevingsvisie provincie Utrecht met elkaar in ruimtelijke samenhang worden gezien, is er sprake van een wisselwerking tussen de verschillende ruimtelijke vraagstukken. Zo hebben bijvoorbeeld én de groei van wonen, werken en schone mobiliteit én de uitbreiding van duurzame energieopwekking gevolgen voor de capaciteit van de elektriciteitsnetwerken. Hier doen zich nu al grote knelpunten voor. Het is van belang om de uitbreiding van de elektriciteitsnetwerken én de ontwikkelingen aan die netwerken voor wonen, werken, schone mobiliteit en de opwekking van duurzame energie goed te plannen.

Op dit moment is nog niet duidelijk hoe de inhoud van het startpakket er precies uit gaat zien. Oorspronkelijk zou het startpakket op 1 oktober 2022 naar de provincie Utrecht worden gestuurd. Nu is het nog onduidelijk wat de vertraging in het verzenden van het startpakket voor het door het Rijk gevraagde oplevermoment van de provinciale ruimtelijke puzzel Utrecht (1 juli 2023) betekent. Wij hebben aangegeven dat dit een krappe deadline is. Het Rijk heeft nog geen helderheid gegeven over of het oorspronkelijke oplevermoment op 1 juli 2023 zal blijven staan, of dat dit ook wordt uitgesteld. Daarnaast is het nog niet bekend hoe het Rijk omgaat met het gegeven dat er in maart 2023 Provinciale Statenverkiezingen zijn.

Het IPO werkt aan een voorstel aan het Rijk voor een gemeenschappelijke inrichting van het proces. Dit voorstel moet zorgen dat de provinciale rol in de nationale regie op de RO goed en zorgvuldig wordt geborgd. Hierin is onder andere aangegeven dat provincies minimaal negen maanden nodig hebben om de vragen van de Nationale Programma's over de ruimtelijke inpassing van nationale opgaven en doelen uit het startpakket te beantwoorden. Ook wordt aan het Rijk gevraagd het startpakket zo compleet mogelijk aan te leveren.

Op basis van de 12 provinciale ruimtelijke puzzels wordt voor het Rijk duidelijk waar ruimtelijke opgaven wel en niet realiseerbaar zijn, en welke nationale structurerende en richtinggevende keuzes aanvullend nodig zijn. In het najaar van 2023 komen Rijk en provincies in samenspraak tot wederkerige, bestuurlijke afspraken over de ruimtelijke inpassing van nationale opgaven en doelen en wat nodig is voor de uitvoering daarvan. Deze afspraken hebben als werktitel ruimtelijk arrangement per provincie.

Ons beeld met betrekking tot de provinciale ruimtelijke puzzel is dat we zoveel mogelijk voortbouwen op het door Provinciale Staten vastgestelde beleid. Wij zullen het startpakket voor de provincie Utrecht, als we dat hebben ontvangen, naast de Omgevingsvisie provincie Utrecht (en uitwerking in vastgestelde provinciale programma's) leggen:

- Zijn de opgaven en doelen op de provincie Utrecht van toepassing?
- Welke opgaven en doelen zijn al onderdeel van onze Omgevingsvisie?
- Welke opgaven en doelen zitten nog niet in onze Omgevingsvisie, maar zijn wel (eenvoudig) inpasbaar?
- Welke opgaven en doelen zitten nog niet in de onze Omgevingsvisie en zijn niet (eenvoudig) inpasbaar?
Hierover gaan we verder in gesprek met Uw Staten: kunnen we dit toch inpassen of geven we deze opgaven terug aan het Rijk?

Wanneer aanpassing van de door u vastgestelde kaders aan de orde mocht zijn, dan zal besluitvorming hierover vanzelfsprekend aan uw Staten voorgelegd worden. Het leggen van 'ruimtelijke puzzels' door provincies is niet nieuw. Sterker nog het is één van de belangrijkste taken van provincies. Provincie Utrecht heeft haar omgevingsbeleid al vastgelegd in de Omgevingsvisie provincie Utrecht. Daarbij heeft zij conform de code "goed bestuur" ook rekening gehouden met bv. de gezamenlijke verstedelijkingsstrategieën Rijk-regio en het omgevingsbeleid van andere overheden als de NOVI van het Rijk en omgevingsvisies van gemeenten. Een eerste scan van mogelijke nationale structurerende en richtinggevende keuzes die op de provincie Utrecht af gaan komen, laat zien dat er in het stedelijk gebied al veel keuzes door Rijk en regionale partijen zijn gemaakt. De kern van het vraagstuk daar is een mismatch tussen verstedelijking, ons netwerk (mobiliteit en energie) en beschikbare middelen. In het landelijk gebied ligt een grote opgave. Deze komt zowel via het Nationaal Programma Landelijk Gebied (natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat) als via het Programma Water en Bodem Sturend. Daarbovenop liggen o.a. de opgaven voor duurzame energieopwekking en energie-infrastructuur en voor (groene) recreatie (Groen Groeit Mee).

3. Gebiedsgerichte regie in Utrechtse NOVEX-gebieden

3. Gebiedsgerichte regie in NOVEX-gebieden

Betrokkenheid Provinciale Staten Utrecht

Uw Staten worden door de verantwoordelijke portefeuillehouder betrokken bij beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming over de Utrechtse NOVEX-gebieden. Gedeputeerde Van Essen is de verantwoordelijk portefeuillehouder voor de NOVEX-gebieden Het Groene Hart en Utrecht-Amersfoort. Gedeputeerde Van Muilekom is dat voor NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley.

Het Rijk zet naast op ruimtelijke regie per provincie in op gebiedsgerichte regie binnen 16 zogeheten NOVEX-gebieden. In de RO-brief is door het Rijk aangegeven dat het bestaande NOVI-gebied Het Groene Hart en de bestaande verstedelijkingsgebieden Utrecht-Amersfoort en Arnhem-Nijmegen-Foodvalley verder worden ontwikkeld en voortaan NOVEX-gebieden heten. Ook is aangegeven dat de verstedelijkingsopgave in het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley wordt gecombineerd met de opgave in het omliggende landelijke gebied.

In bovenstaande NOVEX-gebieden die (deels) in de provincie Utrecht liggen, komen veel nationale opgaven en doelen samen, is de transitie ingrijpend of overstijgt het de grenzen van de provincie. Het Rijk, provincie(s), gemeenten en waterschappen werken per NOVEX-gebied gezamenlijk aan een ontwikkelperspectief (door het Rijk gevraagde opleverdatum: 1 juli 2023), een uitvoeringsagenda en een regionale investeringsagenda (nog geen opleverdatum door het Rijk genoemd). De opleverdatum van 1 juli 2023 voor de ontwikkelperspectieven is tevens onder voorbehoud van wijziging door het Rijk. Voor de NOVEX-gebieden die voortkomen uit de verstedelijkingsstrategieën (zoals Utrecht-Amersfoort (voortkomend uit Ontwikkelperspectief Utrecht Nabij en Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal) en Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (voortkomend uit Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley)) zijn deze ontwikkelperspectieven overigens grotendeels gereed. Aan elk NOVEX-gebied is een bewindspersoon gekoppeld. Voor de 'Utrechtse' NOVEX-gebieden gaat het om de minister van LNV (Het Groene Hart), de minister voor VRO (Utrecht-Amersfoort) en de minister voor natuur en stikstof (Arnhem-Nijmegen-Foodvalley). Deze bewindspersonen gaan elk een duo vormen met een regionale bestuurder. Voor de regionale bestuurders zijn de namen nog niet bekend.

NOVEX-gebied Het Groene Hart

De status van NOVEX-gebied voor het Groene Hart volgt uit de stapeling van opgaven op het gebied van water, bodem, landbouw, natuur, energie en vitale steden en dorpen. En de noodzaak voor een gezamenlijke integrale aanpak daarvan. Het Rijk, de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland, gemeenten en waterschappen maken in het Bestuurlijk Platform Groene Hart nadere afspraken over de gezamenlijke inzet, de doelen, kaders en uitgangspunten. Op 19 mei 2022 is hiertoe door het Bestuurlijk Platform Groene Hart een bestuursovereenkomst gesloten, deze heeft Gedeputeerde van Essen namens de provincie Utrecht ondertekend. Hierover bent u via een Statenbrief d.d. 31 mei 2022 geïnformeerd. In het Bestuurlijk Platform is afgesproken dat, vanwege de gewenste samenhang tussen het ontwikkelperspectief en de provinciale ruimtelijke puzzels (Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland), deze producten gelijktijdig, in een iteratief proces worden ontwikkeld. Er wordt gestart met een vergelijkende analyse van het bestaande beleid voor het Groene Hart in de Omgevingsvisies van de drie provincies.

NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort

Om antwoord te geven op de vraag hoe de forse groei van wonen (165.000 woningen in de periode 2021 tot en met 2040) en werken (100.000 arbeidsplaatsen tot en met 2040) in de regio's U16 en Amersfoort (inclusief de Gelderse gemeenten Barneveld en Nijkerk) op te vangen én hoe tegelijk bereikbaar, leefbaar en groen te blijven,

zijn het Ontwikkelperspectief Utrecht Nabij (vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg MIRT Noordwest d.d. 25 november 2020) en het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal! (vastgesteld door uw Staten op 17 november 2021) opgesteld. In het Bestuurlijk Overleg Verstedelijking d.d. 24 november 2021 hebben Rijk, provincie Utrecht, regio's U16 en Amersfoort en gemeenten Utrecht en Amersfoort afgesproken dat beide documenten samen één verstedelijkingsstrategie op grond van de NOVI vormen. In de RO-brief is vervolgens aangegeven dat het verstedelijkingsgebied Utrecht-Amersfoort verder wordt ontwikkeld en voortaan de status van NOVEX-gebied heeft. Binnen het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort liggen twee grootschalige NOVEX-woningbouwgebieden: Utrecht Groot Merwede en Spoor-/A1-zone Amersfoort. Vanuit het Rijk-regioprogramma U Ned wordt via een aantal programmalijnen voor de korte (Korte termijn aanpak, No-regret maatregelen), middellange (Aanpak 2030, MIRT-verkenning OV en Wonen, Programma Knooppunten) en lange termijn (Mobiliteitsstrategie en Gebiedsonderzoeken) aan de verdere uitwerking van de verstedelijkingsstrategie gewerkt. U wordt hierover separaat geïnformeerd in de Statenbrieven voor en na het Bestuurlijk Overleg MIRT Noordwest van 11 november 2022.

NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

In het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley werken 26 gemeenten, twee regio's, provincies Utrecht en Gelderland en het Rijk samen aan een verstedelijkingsstrategie. De noodzaak voor de verstedelijkingsstrategie wordt ingegeven door de grote groeiopgave in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (60.000 woningen tot en met 2040) en regio Foodvalley (40.000 woningen tot en met 2040). In de verstedelijkingsstrategie wordt aangegeven waar op de korte (2025), middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon- en werklocaties in dit gebied kunnen komen, gekoppeld aan andere opgaven en doelen als kwaliteit van de leefomgeving, verduurzaming van de economie en goede bereikbaarheid. Binnen dit NOVEX-gebied liggen vier grootschalige NOVEX-woningbouwgebieden, waarvan één deels in de provincie Utrecht: Foodvalley. Hoe de verstedelijkingsopgave in dit NOVEX-gebied gecombineerd gaat worden met opgaven in het omliggende landelijke gebied (conform RO-brief) wordt momenteel onderzocht. Uw Staten hebben op 17 november 2021 het verstedelijkingsconcept vastgesteld. Hierin zijn de ambitie en de ruimtelijke ontwerpprincipes van de verstedelijkingsstrategie vastgelegd. In december 2022 krijgen Uw Staten de verstedelijkingsstrategie ter besluitvorming aangeboden.

Relatie met ruimtelijke regie provincie Utrecht (provinciale ruimtelijke puzzel Utrecht)

De ontwikkelperspectieven voor deze NOVEX-gebieden vormen belangrijke bouwstenen voor de provinciale ruimtelijke puzzel Utrecht. Tegelijkertijd kan de provinciale ruimtelijke puzzel Utrecht, kunnen de provinciale ruimtelijke puzzels van buurprovincies ook inzichten opleveren voor de betreffende NOVEX-gebieden. Bijvoorbeeld kunnen er vanuit het Nationaal Programma Water en Bodem Sturend nationale doelen worden gesteld die gevolgen hebben voor de keuze en de inrichting van woon- en werklocaties in Ontwikkelperspectief Utrecht Nabij en Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal (NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort) en de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley).

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen